

Sygn. akt II Ka 121/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 maja 2015 roku

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu, II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSO Robert Pelewicz

Protokolant: st. sekr. sąd. Małgorzata Skuza

przy udziale prokuratora Janusza Woźnika z Prokuratury Okręgowej w Tarnobrzegu

w sprawie **K. C.**

oskarżonego o przestępstwo z art. 178a§1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora Prokuratury Rejonowej w Mielcu

od wyroku Sądu Rejonowego w Mielcu

z dnia 18 lutego 2015 roku w sprawie sygn. akt II K 46/15

I. **Zmienia** zaskarżony wyrok w pkt II w stosunku do oskarżonego K. C. w ten sposób, że: orzeka środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 (trzech) lat;

II. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. **Zwalnia** oskarżonego K. C. od ponoszenia kosztów postępowania odwoławczego, a wydatkami wyłożonymi w tym zakresie obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt **II Ka 121/15**

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu z dnia 8 maja 2015r.

W dniu 30 stycznia 2015r. do Sądu Rejonowego w Mielcu wpłynął akt oskarżenia, w którym K. C. został oskarżony o to, że:

w dniu 24 listopada 2014 roku w R. na ul. (...) woj. (...) będąc w stanie nietrzeźwości wynoszącym 1,31 mg/l zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu prowadził pojazd samochodowy m-ki R. (...) o nr rej. (...) w ruchu lądowym,

tj. o przestępstwo z art. 178a § 1 kk.

Sąd Rejonowy w Mielcu, wyrokiem z dnia 18 lutego 2015r. w sprawie II K 46/15:

I. uznał oskarżonego K. C. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu wyżej opisanego, stanowiącego przestępstwo z art. 178a § 1 kk i za to na podstawie art. 178a § 1 kk, art. 33 § 1 i 3 kk skazał oskarżonego na karę grzywny w wymiarze 160 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej grzywny na kwotę 20,00 zł;

II. na podstawie art. 42 § 2 kk, art. 43 § 1 kk orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 3 lat, z wyłączeniem pojazdów mechanicznych do prowadzenia których niezbędne jest prawo jazdy kat. CE;

III. na podstawie art. 63 § 2 kk zaliczył oskarżonemu na poczet orzeczonego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych okres zatrzymania prawa jazdy od dnia 26 listopada 2014 r.;

IV. na podstawie art. 63 § 1 kk zaliczył oskarżonemu na poczet kary grzywny okres zatrzymania w dniu 24 listopada 2014r. przyjmując, że jeden dzień zatrzymania jest równoważny dwóm dziennym stawkom grzywny;

V. na podstawie art. 627 kpk i art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23.06.1973r. o opłatach w sprawach karnych zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w kwocie 624,30 zł.

Od powyższego wyroku apelację wniósł Prokurator Rejonowy w Mielcu, który na podstawie art. 425§1 i §2 kpk, art. 427§1 i §2 kpk oraz art. 444 kpk zaskarżył powyższy wyrok na niekorzyść oskarżonego K. C. w części dotyczącej orzeczenia o karze.

Oskarżyciel publiczny zarzucił rażącą niewspółmierność orzeczonego wobec oskarżonego K. C. środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych z wyłączeniem kategorii C i E na okres 3 lat - wobec niedostatecznego uwzględnienia wysokiego stopnia społecznej szkodliwości przypisanego mu przestępstwa wynikającego z wielokrotnego przekroczenia dopuszczalnej zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu, co skutkuje tezą, że okres orzeczonego środka karnego oraz ograniczenie jego zakresu do pojazdów, dla prowadzenia których wymagane jest posiadanie prawa jazdy kat. C nie są wystarczające do osiągnięcia wobec oskarżonego K. C. celów zapobiegawczych i wychowawczych ani nie spełni roli prewencji ogólnej, a także nie spowoduje koniecznego czasowego wyeliminowania oskarżonego z uczestnictwa w ruchu drogowym jako kierowcy pojazdów ciężarowych.

Prokurator na podstawie przepisu art. 437§2 kpk wniósł o zmianę powyższego wyroku i orzeczenie wobec oskarżonego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 5 lat.

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu stwierdził, co następuje:

Apelacja wywiedziona przez Prokuratora Rejonowego w Mielcu, zasługuje w całości na uwzględnienie. Apelacja ta jest zwrócona co do kary wymierzonej oskarżonemu K. C., w ocenie prokuratora zbyt łagodnej, nie podważa natomiast ustaleń faktycznych, na których oparto zaskarżony wyrok.

Na wstępie należy podkreślić, że zarzut rażącej niewspółmierności kary jest zasadny tylko wówczas, gdy suma zastosowanych kar i środków karnych za przypisane oskarżonemu przestępstwo, nie uwzględnia należyście stopnia społecznej szkodliwości czynu oraz nie realizuje w wystarczającej mierze celu kary w zakresie świadomości prawnej społeczeństwa, z jednoczesnym uwzględnieniem celów zapobiegawczych i wychowawczych, jakie kara ma osiągnąć w stosunku do oskarżonego, a różnica pomiędzy karą wymierzoną, a karą sprawiedliwą jest wręcz „bijąca w oczy” i tym samym niemożliwa do zaakceptowania (m.in. wyroki SA w Łodzi: Prok. i Pr. 2002/1/30 i 2002/11/29; wyroki SA w Krakowie: KZS 2000/10/37 i KZS 2001/1/33; wyrok SA we Wrocławiu: OSA 2003/11/113). Tylko wówczas, pomimo respektowania zasady domniemania słuszności wyroków Sądu I instancji, sąd odwoławczy legitymowany jest do ukształtowania wymiaru kary na nowo i według własnej oceny.

Przekładając powyższe na grunt przedmiotowej sprawy należy stwierdzić, że Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu władny jest zmienić zaskarżony wyrok, ponieważ kontrola instancyjna wykazała, że Sąd meriti bezbłędnie i wyczerpująco ustalił fakty, od których zależy rozstrzygnięcie o odpowiedzialności karnej oskarżonego K. C., jednakże ewidentnie błędnie je ocenił lub wysnuł z nich mylne wnioski. W takiej sytuacji zmiana wadliwego wyroku nie narusza zasady bezpośredniości przy ocenie dowodów, orzeczenie zmieniające staje się racjonalne, a bezprzedmiotowa jest ewentualność uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania (W. Kociubiński: Możliwość reformacyjnego orzeczenia sądu odwoławczego – wybrane zagadnienia, PS 2001/7-8/87, tezy 8-10).

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wyłania się bardzo klarowny obraz sytuacji, jaka miała miejsce w dniu w dniu 24 listopada 2014 r. w R. na ul. (...) w woj. (...). Sąd Rejonowy trafnie ustalił stan faktyczny, przyjmując, że w tym dniu K. C., będąc w stanie nietrzeźwości wynoszącym 1,31 mg/l zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu, prowadził pojazd samochodowy m-ki R. (...) o nr rej. (...), czym wypełnił znamiona przestępstwa z art. 178a§1 kk.

K. C. w obliczu całokształtu zebranego w sprawie jednoznacznego materiału dowodowego przyznał się do popełnienia zarzucanego mu aktem oskarżenia czynu i wyraził skruchę, wnosząc o pozostawienie mu prawa jazdy kat. CE z uwagi na to, że jest kierowcą zawodowym i zarabia na utrzymanie swoje i swojej rodziny jeżdżąc tirem.

Sąd Rejonowy w Mielcu w zaskarżonym wyroku uznał oskarżonego K. C. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i stwierdził, że karą współmierną do stopnia społecznej szkodliwości czynu oskarżonego i uwzględniającą stopień jego zawinienia będzie kara grzywny w wymiarze 160 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej grzywny na kwotę 20 zł. Ponadto Sąd meriti na podstawie art. 42§ 2 kk i art. 43§ 1 kk orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 3 lat, jednak zgodnie z wnioskiem oskarżonego spod zakazu tego wyłączył pojazdy mechaniczne, do prowadzenia których niezbędne jest prawo jazdy kat. CE. Tym samym –co istotne - Sąd Rejonowy pozostawił oskarżonemu możliwość dalszego zarobkowania w charakterze kierowcy tira, orzekając zakaz, który miał na celu wyeliminowanie oskarżonego spośród użytkowników ruchu drogowego w szczególności w zakresie kierowania pojazdami kat. B, a więc samochodami osobowymi. Sąd ten zaliczył oskarżonemu na poczet orzeczonego środka karnego okres rzeczywistego zatrzymania prawa jazdy od dnia 26 listopada 2014 r., a także obciążył oskarżonego kosztami sądowymi postępowania pierwszoinstancyjnego na rzecz Skarbu Państwa w kwocie 624,30 zł.

Sąd Rejonowy w Mielcu uzasadniając sądowy wymiar kary, odniósł się do zawartych w art. 53§ 2 kk zasad i dyrektyw, którymi winien kierować się sąd orzekający w sprawie, podkreślając zwłaszcza że:

- wina oskarżonego nie budzi wątpliwości;
- oskarżony będąc w stanie nietrzeźwości prowadził samochód osobowy, posiadając przed popełnieniem przestępstwa prawo jazdy kat. A,B,C,BE,CE,T;
- praca oskarżonego w charakterze kierowcy tira stanowi jedyne źródło utrzymania rodziny: córki, która studiuje, syna uczęszczającego do szkoły zawodowej i bezrobotnej żony;
- K. C. posiada w miejscu zamieszkania pozytywną opinię, uchodzi za osobę spokojną, prowadzącą ustabilizowany tryb życia, przestrzegającą porządku prawnego i zasad współżycia społecznego;
- czyn oskarżonego miał w jego życiu charakter incydentalny;
- kara w powyższym zakresie spełni swoje funkcje z zakresu prewencji szczególnej i ogólnej.

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu nie akceptuje jednak powyżej przedstawionego stanowiska Sądu Rejonowego, dostrzegając, że ciężar gatunkowy inkryminowanego zdarzenia zdecydowanie wykracza poza ramy kary wymierzonej oskarżonemu K. C. przez ten Sąd. Sąd meriti nie uwzględnił należycie wysokiego stopnia społecznej szkodliwości przypisanego oskarżonemu przestępstwa kwalifikowanego z art. 178a§1 kk, który w realiach tej sprawy okoliczności obciążające są bowiem w przewadze nad okolicznościami łagodzącymi.

Przede wszystkim należy mieć na uwadze to, że oskarżony będąc pod wpływem 1,31 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu kilkakrotnie przekroczył dolną granicę stanu nietrzeźwości określoną w art. 115 § 16 pkt 1 i 2 kk. Oskarżony znajdował się w stanie niemal upojenia alkoholowego i nie był w stanie kontrolować toru jazdy pojazdu, o czym dobitnie świadczy fakt zjechania przez niego do przydrożnego rowu i dachowanie auta. Istotne jest również to, że oskarżony K. C. kierował samochodem w godzinach porannych, a więc w porze dużego natężenia ruchu. Nie ulega więc najmniejszej wątpliwości, że oskarżony swoim zachowaniem wykazał daleko idące lekceważenie porządku prawnego i

drastycznie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym. Tym samym stworzył bardzo poważne zagrożenie dla życia i zdrowia innych uczestników ruchu drogowego.

W ocenie Sądu Odwoławczego Sąd Rejonowy nie uwzględnił w stopniu odpowiednim ww. okoliczności obciążających, ponadto dopuścił się nieuprawnionego premiowania oskarżonego ze względu na fakt wykonywania przez niego pracy w charakterze kierowcy tira.

W tym kontekście należy zwrócić uwagę na to, że K. C. doskonale zdawał sobie sprawę ze swojej sytuacji rodzinnej oraz z braku zatrudnienia na lokalnym rynku pracy. Wiedział, że jest jedynym żywicielem rodziny i pomimo to świadomie i dobrowolnie zdecydował się na złamanie porządku prawnego, okazując w ten sposób rażące jego lekceważenie. Oskarżony jako zawodowy kierowca powinien zdawać sobie sprawę z konsekwencji, jakie mu groziły, kiedy świadomie zdecydował się na picie alkoholu, a następnie na jazdę samochodem. Dlatego też Sąd Odwoławczy stoi na stanowisku, że trudna sytuacja na rynku pracy nie może być argumentem przemawiającym za pozostawieniem oskarżonemu możliwości poruszania się pojazdami kat. C i E. Takie rozstrzygnięcie może bowiem doprowadzić do tego, że oskarżony auto osobowe (na które ma orzeczony zakaz) w życiu codziennym zastąpi autem ciężarowym (które przecież cały czas ma do swojej dyspozycji). W takiej sytuacji środek karny będzie stanowił dla oskarżonego tylko pozorną dolegliwość, a dla innych uczestników ruchu drogowego stworzy dodatkowe zagrożenie. Nie ulega bowiem wątpliwości, że prowadzenie zespołu pojazdów o tak dużej masie wymaga wielkiej odpowiedzialności, a oskarżony K. C. swoim zachowaniem zaprzeczył, że taką właśnie cechę charakteru posiada.

Ponadto należy zgodzić się z oskarżycielem publicznym, że kara ma spełniać rolę zapobiegawczą i wychowawczą nie tylko wobec skazanego, ale także powinna uświadamiać społeczeństwu, które poweźmie wiadomość o skazaniu nieopłacalność tego typu zachowań. Natomiast w przypadku pozostawienia oskarżonemu możliwości prowadzenia pojazdów ciężarowych do jego otoczenia dotrze komunikat, że można bezkarnie prowadzić pojazd w znacznym stanie nietrzeźwości i pomimo tego mieć uprawnienia do kierowania pojazdami i do tego jeszcze ciężarowymi.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu uwzględnił apelację oskarżyciela publicznego i uznał, że kara zastosowana wobec oskarżonego K. C. przez Sąd Rejonowy w Mielcu jest rażąco łagodna - nie uwzględnia ona należycie stopnia społecznej szkodliwości czynu oraz nie realizuje w wystarczającej mierze celu kary w zakresie świadomości prawnej społeczeństwa, z jednoczesnym uwzględnieniem celów zapobiegawczych i wychowawczych, jakie kara ma osiągnąć w stosunku do oskarżonego, a utrzymanie zaskarżonego wyroku w mocy spowodowałoby całkowite wypaczenie istoty zakazu prowadzenia pojazdów, jakim jest eliminacja spośród uczestników ruchu drogowego osób stwarzających w nim zagrożenie.

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu wydał zatem orzeczenie reformatoryjne - punkcie I orzeczenia orzekł wobec K. C. zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok Sąd Odwoławczy utrzymał w mocy.

W punkcie III wyroku orzeczono o kosztach procesu. Zwolnienie oskarżonego od zapłaty kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze na rzecz Skarbu Państwa i obciążenie tymi wydatkami Skarbu Państwa nastąpiło na mocy art. 624§1 kpk w zw. z art. 634 kpk, za takim rozstrzygnięciem przemawiał fakt, że oskarżony w na skutek orzeczenia zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat będzie miał ograniczone możliwości zarobkowania.